

Het onzichtbare succes van tien jaar iStandaarden:

De stille kracht achter efficiënte zorg

Je ziet ze niet, maar zonder iStandaarden zou de Nederlandse zorgadministratie zomaar goeddeels kunnen stilstaan. Precies tien jaar geleden werden de eerste informatiestandaarden gelanceerd voor digitale gegevensuitwisseling in de Wlz, Wmo en Jeugdwet. Wat begon als een technische oplossing voor bureaucratische rompslomp, is uitgegroeid tot een onmisbaar systeem waar dagelijks honderdduizenden berichten doorheen gaan.

Tekst Thijs Weustink

Beeld iStandaarden

“Het mooie is: niemand heeft het door totdat het er niet meer is”, zegt Tessa van Hoof, manager van team GidZ (Gegevensuitwisseling in de Zorg) bij het Zorginstituut. Dankzij iStandaarden werden administratieve processen efficiënter en kunnen cliënten sneller over de juiste zorg beschikken. De implementatie heeft onder andere geleid tot minder handmatige fouten, verbeterde transparantie en een aanzienlijke tijdswinst voor zorginstellingen. “Een cliënt merkt het misschien niet direct”, zegt Van Hoof, “maar iStandaarden zorgen ervoor dat zorgprofessionals meer tijd hebben voor zorg, omdat ze minder tijd kwijt zijn aan administratie.”

Winst in zicht op wachtlijsten

Een van de oorspronkelijke drijfveren achter iStandaarden was het verbeteren van het inzicht in wachtlijsten, met name in de verpleeghuiszorg, legt Van Hoof uit. “Voorheen was het onmogelijk om goed overzicht te krijgen over hoeveel mensen waar op een wachtlijst stonden in de langdurige zorg. Met de standaarden ontwikkelden we een systematiek die inzicht biedt in wachttijden en wachtstatussen, wat helpt om beter te sturen op capaciteit.” De wachtlijstinformatie is nu eenvoudig toegankelijk via platforms zoals de Zorgcijfersdatabank.

Van papier naar digitaal

Wie tien jaar geleden met zorgadministratie te maken had, weet hoe omslachtig het kon zijn. Formulieren, faxen en losse Excel-bestanden bepaalden het dagelijkse werk. Totdat iStandaarden zorgorganisaties, gemeenten en zorgkantoren een uniforme digitale taal gaf. De afgelopen jaren werd het elektronische berichtenverkeer in de

langdurige zorg hierdoor efficiënter en veiliger. Van Hoof: “De standaardisatie legde een fundament onder de manier waarop we nu in de langdurige zorg en ondersteuning werken. Dit fundament zorgt ervoor dat processen soepeler verlopen en we altijd kunnen vertrouwen op een uniforme manier van werken.”

Minder foutgevoeligheid, meer snelheid

Zorginstellingen, gemeenten en administraties zagen hun werk in het afgelopen decennium door iStandaarden veranderen. Karin Wolf, coördinator Cliënten-administratie bij zorgaanbieder Avelijn: “In het begin moesten we AZR-

Wat zijn iStandaarden?

- Naam: vijf landelijke informatiestandaarden: iWlz, iWmo, ijw, iEb en iPgb
- Doel: efficiënte, veilige gegevensuitwisseling in Wlz, Wmo en Jeugdwet
- Processen: indiceren, bemiddelen, zorgtoewijzing, leveren, factureren, eigen bijdrage vaststellen
- Voordelen: minder fouten, lagere lasten, snellere zorg, herbruikbare data
- Dagelijks gebruik: honderdduizenden berichten tussen zorginstaties, gemeenten, zorgkantoren en CAK
- Beheer: Zorginstituut in nauwe samenwerking met het veld
- Impact: meer transparantie, beleidsdata zoals wachtlijsten, betere zorgkwaliteit

Van Hoof:

“Met iStandaarden spreken alle partijen dezelfde taal. Dit versterkt samenwerking en maakt de zorg toegankelijker voor cliënten”

bestanden (AWBZ-brede ZorgRegistratie) nog handmatig aanpassen om ze verwerkbaar te maken. Nu zijn de iStandaarden zo strak ingericht dat alles automatisch verloopt, van indicaties tot declaraties.”

Ook Walter Popken van het CAK zag de impact: “iStandaarden vormen de ruggengraat van de Wlz, Wmo en Jeugdwet. Het digitale proces heeft onze werkwijze efficiënter gemaakt en fouten sterk gereduceerd. Cliënten krijgen daardoor sneller duidelijkheid over hun eigen bijdrage.”

Mijlpalen in tien jaar iStandaarden

Het succes van iStandaarden kwam in fasen:

- 2000 | begin AWBZ-brede zorgregistratie (AZR; voorloper iWlz)
- 2015 | lancering iStandaarden: iWlz, iWmo en iJw
- 2019 | uitbreiding naar eigen-bijdrageregeling Wmo: iEb
- 2021 | start pilot netwerkmodel
- 2023 | eerste register (Indicatieregister) operationeel
- 2024 | start doorontwikkeling iPgb
- 2025 | voorbereiding domein-overstijgende uitwisseling

Het netwerkmodel vormt de volgende stap. Van Hoof: “We gaan toe naar een situatie waarin gegevens niet meer worden rondgestuurd, maar direct uit de bron van de gegevenshouder worden gehaald. Dat voorkomt dubbele administratie en fouten. Een cliënt met zowel Wmo- als Wlz-zorg hoeft straks niet meer dezelfde gegevens twee keer aan te leveren.”

Samenwerking als sleutel

Het succes van iStandaarden schuilt volgens de betrokkenen in de Nederlandse polderaanpak. “Geen top-downverplichting, maar een oplossing die we samen met het veld hebben bedacht”, benadrukt Van Hoof. Wat de polderaanpak uniek maakt, is volgens haar de voortdurende samenwerking met alle ketenpartijen. “Bij iedere wijziging in de standaarden wordt het veld intensief betrokken. Dat zorgt voor draagvlak en een systeem dat echt aansluit op de praktijk.” Popken: “Hoewel gesprekken soms lang kunnen duren, zorgen ze uiteindelijk voor een snelle en gestroomlijnde oplossing.”

Wolf: “Een sterk punt van iStandaarden is dat het product gezamenlijk met alle ketenpartijen is ontwikkeld. Iedereen spreekt dezelfde taal, en dat vertaalt zich direct naar administratieve lastenverlichting voor iedereen.”

De toekomst: aansluiten en doorontwikkelen

Wat brengt de toekomst? Eén ding is zeker: iStandaarden blijft in beweging. De integratie met het sociaal domein is een belangrijke ontwikkeling. “Cliënten die zowel Wmo- als Wlz-zorg ontvangen, hoeven straks niet meer dubbel informatie aan te leveren”, legt Van Hoof uit. “Dat maakt een groot verschil in de praktijk.” Volgens betrokkenen is samenwerking de succesfactor achter iStandaarden. Van Hoof: “Het is geen opgelegde verandering, maar iets wat we samen met het veld ontwikkelden. Die manier van samenwerking blijft essentieel voor de volgende stappen.” |

Mevrouw De Vries brengt de stem van de cliënt tot leven en is te vinden in casuïstiek voor de iStandaarden. Met haar kritische vragen en heldere inzichten helpt ze zorgorganisaties verder te kijken dan hun eigen processen. Zo benadrukt ze keer op keer hoe cruciaal goede gegevensuitwisseling is om cliënten de zorg te bieden die zij nodig hebben.

Via deze QR-code vindt u meer informatie over **de waarde van het netwerkperspectief**:

Een **introductie van iStandaarden** vindt u via deze QR-code:

